Elena Moşuc, noua interpretă a Normei belliniene

(Costin Popa – 30 martie 2011)

soprana Elena Moşuc

Costin Popa: Desigur, Elena, ca mare specialistă în belcanto, opusurile lui Bellini îţi sunt foarte apropiate. Ce roluri ai cântat şi cum le-ai privit?

Elena Moşuc: Până acum, Elvira din „Puritanii" şi Amina din „Somnambula". Amândouă sunt destinate unor voci mai înalte de soprană, lejere, deşi eu nu le-am cântat chiar aşa. Evident că nu poţi aborda ariile de coloratură decât lejer, dar în „Puritanii" sunt momente unde este nevoie de voce mai plină. La Bellini, muzica este mult mai eterică, spre deosebire de Donizetti ale cărui portative sunt mai apropiate de Verdi. Bellini are fraze lungi, curgătoare, cu cantilene superbe, era foarte atent la ceea ce compunea.

C. P.: Muzica lui Bellini... preludiul melodiei infinite wagneriene...

E. M.: Sunt sigură că Bellini l-a influenţat pe Wagner. Mezzosoprana Michelle Breedt, colega mea care cântă mult la Bayreuth, spune că la Wagner există pasaje, fraze, asemănătoare ca scriitură cu cele belliniene.

C. P.: Iată că acum ai abordat, aici, la Opera din Zürich, personajul titular din „Norma". De ce în acest moment al carierei?

E. M.: Sinceră să fiu nu m-am aşteptat că va veni vreodată vremea lui. Deşi foarte mulţi prieteni m-au bătut la cap să-l fac. E drept că nu am avut nici oferte dar mi-am zis că, pentru mine, este totuşi o partitură extrem de grea şi complicată. Propunerea a venit însă de la directorul meu, Alexander Pereira şi a trebuit să mă gândesc vreo două zile dacă într-adevăr sunt capabilă sau nu. Am zis să încerc.

C. P.: Cum vezi partitura faţă de celelalte roluri belliniene?

E. M.: „Norma" este mult mai dramatică, mult mai lungă decât „Puritanii" şi „Somnambula". Personajul titular este foarte, foarte complex, pot să spun cel mai complex pe care l-am interpretat vreodată. Credeam că Violetta este aşa, dar Norma o depăşeşte. Are tot ce vrei, coloratură, fraze lirice, eterate, fraze mai agresive, dramatism, absolut totul.

C. P.: Au existat multe acumulări anterioare şi cred că poţi să consideri rolul Norma drept un vârf al carierei.

E. M.: Da.

C. P.: Cum te-ai pregătit pentru asta?

E. M.: Tu știi că am făcut definitivarea chiar înaintea debutului, pentru că am fost mai mult bolnavă. Am învățat rolul în cap, mental. În acest mod mi-am pregătit și respirațiile, și frazările, absolut totul. Atât în perioada repetițiilor cât și înainte am fost ocupată cu alte spectacole, n-am avut timp să lucrez vocal decât cu câteva zile înainte de premieră. Și de fapt abia acum, în timpul seriei de spectacole, studiez rolul așa cum trebuie. Descopăr că, pas cu pas, se mai cizelează, aprofundez, găsesc momente unde pot să dau mai mult sau să economisesc.

C. P.: Ca dificultate, cum găsești structurată partitura? Care îi sunt cheile?

E. M.: Partea cea mai grea, cea mai obositoare, mi se pare finalul, unde peste trei sferturi de oră trebuie să fiu pe scenă. Dar în primul act am recitativul, aria „Casta diva" și cabaletta, deci am timp să mă odihnesc. Apoi recitativ, duet cu Adalgisa, terțet... destul de solicitant.

C. P.: Există acolo accente pe care Norma le dă în dialogul cu Pollione...

E. M.: Într-adevăr și finalul primului act este intens. Nici monologul de la începutul actului secund nu-i ușor, în schimb al doilea duet cu Adalgisa nu mi se pare așa greu, ci chiar comod, mai ales că, din cauza mezzosopranei, este transpus cu un ton mai jos. Finalul însă...

C. P.: Așadar, Norma egal lungime, dramatism...

E. M.: Eu nu am probleme cu rolul, dar nefiind perfect sănătoasă, efortul a fost sporit. Până acum, când stăm de vorbă, am cântat deja de cinci ori, plus cele două repetiții generale (mai am încă patru spectacole, dintre care trei sunt într-un interval de numai cinci zile) și învăț cum să-mi dozez mai bine efortul ca să ajung în formă la finalul acela...

C. P.: Adică să-ți menții fluența cantilenei și să modelezi frazele după aproape trei ore de cântat aproape continuu. „Casta Diva" este cea mai celebră pagină din operă. Cum creezi atmosfera cu totul specială?.

E. M.: Superb a creat-o Bellini. Este foarte bine că are la început recitativul, ca moment de încălzire și acomodare cu publicul, cu sala. „Casta Diva" nu mi se pare foarte grea și special am cântat-o în ultimii ani în concerte, de câte ori am avut ocazia. M-am obișnuit cu ea.

C. P.: Și cabaletta?

E. M.: Este mai ușoară, deși are dificultăți prin coloraturile ascendente, descendente, acute. Dar dacă tehnica vocală este sigură, nu apar probleme. În „Casta Diva" trebuie să-ți stăpânești foarte bine respirația, să nu ai emoții și să reușești să faci frazele acelea lungi și intime.

C. P.: La asta mă refeream când vorbeam de atmosferă, este o evocare, un fel de rugăciune. În continuare?

E. M.: Duetele cu Adalgisa sunt cele mai valoroase din operă, de fapt părțile pentru vocile feminine domină.

C. P.: Revin la confruntările cu Pollione...

E. M.: Cel mai important este duetul final care-mi place mult. Este foarte dramatic, câteodată cu țesătură vocală joasă.

C. P.: Pentru notele grave a trebuit să studiezi în alt mod, să-ți controlezi altfel glasul?

E. M.: Nu, eu am avut întotdeauna acele sunete, numai că nu prea a existat ocazia să le scot la iveală. În „Lucia di Lammermoor” pot să emit câteva, dar nu așa multe ca în „Norma”. Am stăpânit întotdeauna și gravele, și supra-acutele.

C. P.: În producția de la Zürich, regizorul Robert Wilson ți-a fost prieten sau adversar?

E. M.: Am avut în el un prieten, mă simt bine în regia lui pentru că nu mă solicită, am timp să mă concentrez mai mult pe muzică și asta este foarte important. A spus că nu vrea foarte multă mișcare pe scenă, ca să lase timp spectatorului să se bucure de sunet.

C. P.: Pe undeva, ideal!

E. M.: Da, el creează pe scenă anumite imagini, tablouri şi lasă imaginația publicului să zboare liberă, nu vrea să-i impună nimic. Este maestru în lumini, gesturi și pune accent pe mișcarea lentă.

C. P.: Am văzut că ai notat pe partitură multe poziții de brațe pe care trebuia să le ai. Cum au fost explicate de regizor? Este o întrebare pe care am pus-o și colegei și prietenei tale, mezzosoprana Liliana Nikiteanu, acum doi ani, când am discutat despre „Aurul Rinului”. Mi-a spus că nu li s-a explicat semnificația gesturilor.

E. M.: Nici acum, dar sunt unele care se înțeleg. De exemplu, la replica „Ah, Roma!” strâng pumnul, pentru a exprima ura.

C. P.: Voi, eroii, nu prea v-ați uitat unii la alții, n-au fost nici atingeri...

E. M.: N-am avut voie. Corpul trebuia să fie tot timpul drept, stăteam ca niște figurine de șah. De la seară la seară, nu repet identic mișcările, mai și improvizez, dar folosesc din vocabularul impus de regizor.

C. P.: Cum îți vezi cariera în continuare?

E. M.: Mi-aș dori foarte mult să continui în teritoriul belcantoului. La Théâtre Royal de la Monnaie din Bruxelles voi cânta „Lucrezia Borgia” în 2013, apoi „Maria Stuarda”. Bineînțeles că mai vreau să păstrez în repertoriu personaje ca Lucia, Gilda, Violetta, dar țin ca vocea mea să se dezvolte abordând roluri mai pline, precum Norma, Lucrezia...

C. P.: Elisabetta din „Roberto Devereux”?

E. M.: Mi-ar face mare plăcere.

C. P.: Până atunci, în vara lui 2012, vei debuta la Festivalul de la Salzburg, cu „Ariadna la Naxos”. Îmi pare că maestrul Riccardo Chailly, dirijorul spectacolului, va alege o altă versiune decât cea obișnuită.

E. M.: Prima, cea originală, care nu s-a mai reprezentat de la premiera absolută din 1912. Acolo rolul Zerbinettei este de două ori mai lung iar aria este scrisă cu un ton mai sus, ajunge până la Fa diez supra-acut. Are mult mai multă muzică, mult mai multă coloratură. Foarte greu.

C. P.: La Opernhaus Zürich, teatrul tău de rezidență, ce urmează?

E. M.: Nu voi face premiere, pentru că se instalează noua direcțiune a lui Andreas Homoki și dânsul dorește să mă prezinte în noi roluri, pe care nu le-am mai interpretat aici. Așa că voi avea două debuturi, Nedda în „Paiațe" și Alice Ford în „Falstaff".

C. P.: Oricum, ai un contract preferențial, care-ți permite să cânți rolurile tale de belcanto în alte părți. Ei, și la Bucureşti?

E. M.: Aş fi vrut să vin pentru „Rigoletto" în luna mai dar nu pot, trebuie să fac înregistrări pentru disc la Londra, în celebrele Abbey Road Studios, cu Royal Philharmonic Orchestra și sub bagheta lui John Scott. Este vorba de un ciclu de lieduri intitulat „Poesia per una sognatrice", scris pentru mine de Flavio Motalla, compozitor elvețian care rezidează la Los Angeles și compune muzică la Hollywood. Apoi, imediat, trebuie să plec la Torino pentru spectacole cu „Lucia di Lammermoor". Urmează o vizită la Dortmund, unde voi cânta „Corsarul" de Verdi într-un concert, a cărui coloană sonoră se va grava pe disc.

C. P.: Rolul Medora, interpretat și la Opera din Zürich. Știu că vei reveni și în America.

E. M.: Da, în perioada septembrie-octombrie, pentru „Lucia di Lammermoor" la Dallas. Este a doua apariție în America după spectacolele de la Metropolitan cu rolul Olympia din „Povestirile lui Hoffmann".